

«Магічний» чотирикутник дозволяє унаочнити проблему співіснування цілей макроекономічної політики, оцінити її результативність, здійснювати порівняння. Завдяки специфічному представленню шкали значень показників більш вдала економічна політика уособлюється більшою за площею фігурою неправильного чотирикутника, сторони якого з'єднують значення досягнутих показників на осях координатної площини.

Необхідність вибору з числа завдань макроекономічної політики найбільш пріоритетних впливає з існування суперечності її цілей, потреби у пошуку компромісів та здійсненні поступок у процесі реалізації завдань макроекономічної політики. Найменш складною є ситуація, коли загострюється проблема одного з чотирьох показників. Значно гірше, якщо відбувається одночасне накладання кількох проблем, що більш болісно позначається на соціально-економічній ситуації в країні.

УДК 339

О. В. Курило

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

Світова економіка знаходиться в процесі безперервних змін. На початку ХХІ століття в розвинених країнах з розвинутою економікою набула поширення економіка знань, заснована на найновітніших досягненнях у сфері інформаційних та комунікаційних технологій [1]. У групі країн з високорозвинутою ринковою економікою поняття «національна економіка» поступово втрачає сенс. На його зміну приходять поняття «регіональна економіка» (в зоні Європейського Союзу, Північній Америці, Південно-Східній Азії). Соціально-економічний розвиток національних економік окремих країн в умовах світової економічної кризи суттєво різняться. Проте існує чимало однакових підходів до аналізу процесів економічного зростання, щодо заходів державного антикризового управління економікою, побудови економічних моделей та структурної перебудови економіки. В перше десятиріччя ХХІ століття США, долаючи перешкоди, негативні фактори та обставини, пов'язані з негативними наслідками світової економічної кризи, зберігають лідерство серед провідних держав світу, продовжують визначати основні риси та шляхи еволюції сучасного постіндустріального суспільства. Характерними ознаками сучас-

ної американської економіки є те, що в основу економічної політики покладено роль людського фактору в соціально-економічному розвитку суспільства, спостерігаються структурні фактори зростання ефективності економіки, комплексно вирішується проблема кількісних і якісних критеріїв ефективності [2]. В США на сучасному етапі спостерігається зміна капіталізму власників на капіталізм менеджерів. Реальний контроль над корпораціями знаходиться в руках службовців, які ними керують. Це дає можливість маніпулювати та зловживати коштами корпорацій, направляти їх, наприклад, не в пенсійні фонди, а на власні вузькі інтереси, які часто не співпадають з інтересами корпорацій, акціонерів та найманих працівників. У корпоративній політиці США постала необхідність ввести соціально-орієнтоване регулювання корпораціями, причому провідну роль у вирішенні цього питання мають відіграти державні та суспільні інститути.

За прогнозами американських аналітиків у 2010 р. у США почнеться друга хвиля економічної кризи. Обвал житлового ринку і зниження темпів будівництва в умовах затяжної рецесії, призведуть, на думку експертів, до дефіциту на ринку нерухомості США в 2011 р. Побоювання викликають рекордно високі ціни на облігації, забезпечені іпотекою на комерційну нерухомість. Під загрозою виявляться тисячі переважно невеликих банків США. За прогнозами контрольної комісії Конгресу США банківський сектор вже до 2011 року може зіткнутися з втратами в 300 млрд дол. Антикризові заходи уряду США з метою відновлення економіки здійснюються шляхом переливання грошей. На викуп проблемних активів банків американський уряд запланував направити 700 млрд дол. Проте комісія, створена для контролю за витрачанням державної підтримки, оцінює проблемні активи в комерційній нерухомості в 1,4 трлн дол. в 2010—2014 рр. [3]. Дефіцит бюджету США досягнув 1,4 трлн дол., що може поставити під загрозу відновлення економіки. Проблему зовнішньої заборгованості в США також розглядають як серйозну загрозу економічному і політичному лідерству країни. Основною причиною, яка може звести нанівець всі зусилля американського уряду, є те, що в нинішніх умовах банки відмовляються здійснювати кредитування. Вони з обережністю ставляться до потенційних позичальників, обмежують обсяг виданих позик, підвищують їх вартість з метою зміцнення своїх балансів. Одночасно рівень процентних ставок знаходиться на рекордно низькому рівні.

Найважливішими факторами стримування світового домінування США в першому десятиріччі XXI століття стала консолі-

дація Європейського Союзу та піднесення Китаю на фоні встановлення уніфікованих правил глобальної економічної політики. Антикризове управління країн з високим рівнем розвитку ринкової економіки полягає в рішучому здійсненні структурної перебудови своїх економік шляхом форсованого розвитку інформаційних технологій та програмної продукції. Важливу роль в антикризовому управлінні національних економік країн-членів Євросоюзу відіграють фінансово-бюджетні важелі. При формуванні нової соціально-економічної моделі бюджет ЄС у цілому поки що не перетворився в повноцінний інструмент фінансової політики. Проте солідарність країн євросони у бюджетній і фінансовій політиці є необхідною умовою укріплення Євросоюзу, економічного зростання двадцяти семи країн-членів ЄС. Особливістю державної антикризової політики країн ЄС є те, що різні політичні сили вбачають різні шляхи підвищення конкурентоздатності національних економік за допомогою фінансово-бюджетних важелів. Кожна держава-член ЄС має свої особливості фінансової системи відносно пріоритетів бюджетно-фінансової політики або інструментів досягнення мети бюджетної політики. Такі європейські країни як, наприклад, Великобританія і Швеція не є членами ЄС, що дає їм змогу поза зоною євро більшу самостійність та гнучкість у проведенні фінансової політики. Проте, в цілому бюджетні та податкові реформи у всіх європейських країнах спрямовані в сучасних умовах на скорочення податків та спрощення системи оподаткування з метою покращення підприємницької діяльності, розширення пропозиції, стимулювання економічного зростання та удосконалення міжбюджетних відносин в цілому.

Усі найбільші економіки світу зазнали падіння внаслідок сучасної світової економічної кризи. Антикризові заходи та їх наслідки в країнах Європейського Союзу є подібними до тих, які спостерігаються в США. Так, влада Німеччини занепокоєна тим, що в 2010 р. умови кредитування, як у США, можуть погіршитися. Це, в свою чергу, може призвести до загальмування відновлення найбільшої європейської економіки. Центробанк Великої Британії також розширив програму збільшення грошової маси в економіці на 50 млрд фунтів унаслідок нестачі кредитів в економіці країни. В результаті грошова маса в економіці досягла 175 млрд фунтів. Крім того, за офіційними даними, саме з причини відсутності кредитування в 2009 році більше 5 тисяч британських компаній стали банкрутами [4]. Більшість європейських країн, особливо великих та з відносно однорідним колись населенням, таких

як Німеччина та Франція, не готові вирішувати проблеми, які постали в XXI столітті. Глобальна економічна криза, піднесення економіки Китаю, стрімкий економічний розвиток Індії, розширення ЄС потребують зміни пріоритетів в економічній політиці країн старої Європи. В результаті розширення ЄС з 15 до 27 країн-членів у ЄС попадають вже країни не тільки Західної, але й Центральної Європи, Балтія, частина Східної Європи та Східного Середземномор'я. Економічно при цьому виникає величезний єдиний ринок площею в 5 млн кв. км. з 550 млн населення і 7,7 трлн дол. ВВП [5]. Збереження принципів соціально орієнтованої ринкової економіки призводить до економічного застою, тому європейські країни будуть змушені переглянути свої підходи в економічній політиці: зробити більш відкритими національні економіки, знизити податки на корпорації та відмовитися від деяких витрат на соціальні потреби.

Література

1. Sustainable Development and the New Economy. OECD Forum 2001. Paris 2001/ www.oecd.org/forum 2001.
2. Проблема ефективності в XXI веке: экономика США. Отв. ред. В. И. Марцинкевич. (Российская Академия наук, Институт мировой экономики и международных отношений). — М.; Наука, 2006. — С. 17—20.
3. *Олег Шамтур*. Рецепти від депресії. Нотатки дипломата з приводу економічної кризи // Дзеркало тижня. — № 22(750), 20—26 червня 2009/ <http://dt.ua/1000/1600/66502>
4. *Сергій Лямець*. Світова економіка: діагноз — важка дистрофія // Економічна правда, 01.09.2009 / <http://www.Epravda.com.ua/publications/4a9bee6d1F7e2>
5. <http://www.imepi-eurasia.ru/baner/Cve1.doc>.

УДК 346.546.7

К. В. Лагутіна

АНТИКРИЗОВІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Корпоративна інтеграція (злиття і поглинання, M&A) є важливим засобом реструктуризації корпоративної власності та бізнесу. В перспективі для української економіки злиття та поглинання будуть перетворюватися в ефективний інститут нагро-